

A large, clear glass sphere is the central focus, reflecting a modern building with a glass facade. The reflection is distorted by the curvature of the sphere, creating a warped, fish-eye effect. The building's structure, including its windows and beams, is visible in the reflection. The sphere itself has some subtle textures and light refractions on its surface.

DORDTYART 2016

GlassFever

Hedendaagse kunst in glas

DORDTYART 2016

Kunst, wetenschap en techniek

DordtYart is een internationaal centrum voor hedendaagse kunst, gevestigd op de voormalige scheepswerf De Biesbosch in Dordrecht. Deze inspirerende industriële locatie is een werkgemeenschap waar kunstenaars werk tentoonstellen, nieuw werk maken en onderzoek doen. De bezoekers ervaren de kunst en zien de makers aan het werk en kunnen zelfs meewerken aan nieuwe installaties. De kunstenaars en bezoekers komen met elkaar in contact en in die ontmoeting brengt kunst iets teweeg. Dat is precies wat DordtYart beoogt. Want hedendaagse kunst kan mensen in beweging brengen en mensen kunnen door kunst worden bewogen. In 2016 is glas het centrale element in DordtYart en gedurende de expositie krijgt het glas een bijzondere schittering door de rivieren waartussen DordtYart gelegen is.

GlassFever is de titel van de vijfde tentoonstelling met als ondertitel 'hedendaagse kunst in glas'. In samenwerking met Glasstudio Berengo op Murano Venetië en de Dordtse Musea, is een grote tentoonstelling met meer dan 80 glaskunstwerken en installaties samengesteld en op vier locaties getoond. Beeldende kunstenaars, die interdisciplinair werken, zoeken naar nieuwe wegen en grijpen de kans om glas toe te passen in hun concepten. Adriano Berengo brengt hedendaagse kunstenaars in aanraking met de onbegrensde mogelijkheden van het werken met glas. Sinds einde vorige eeuw heeft hij een bijzondere collectie opgebouwd waarvan de kern wordt gevormd door de dialoog tussen hedendaagse kunst en glas – een magisch, veelzijdig en innovatief materiaal.

DordtYart toonde zestien installaties uit de Berengo Collectie van kunstenaars als Joana Vasconcelos, Bernardí Roig, Recycle Group, Sergei Mironenko, Kate McGwire, Ebba Matz, Mimmo Paladino, Tomáš Libertíny, Hye Rim Lee, Zhang Huan, Aslan Gaisumov, Soyeon Cho, Martin Bradley, Miroslaw Balka, Atelier Ted Noten en Koen Vanmechelen.

Naast de werken uit de Berengo Collectie, stelde DordtYart installaties tentoon van vier kunstenaars: Folkert de Jong, Giny Vos, Rossella Biscotti en Zoro Feigl. Zij realiseerden in opdracht van DordtYart met de ambachtslieden op Murano nieuw werk door de uitdaging aan te gaan. Zij werkten voor het eerst met het materiaal glas en realiseerden kunstwerken met extra steun van het Mondriaan Fonds via bijdrage opdrachtgeverschap.

In de glaswerkplaats, die in de hal was ingericht, het laboratorium, experimenteerden kunstenaars en vaklieden met het blazen en storten van glas voor de installaties. Nationale en internationale glasblazers gaven workshops en demonstraties. De kunstenaars Conny Groenewegen, Studio Drift, Koen Vanmechelen en Peter Vink werden ondersteund door glasexperts zoals Durk Valkema.

Door de steun van Fonds 21, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Prins Bernhard Cultuurfonds (Hugo van Win en Joep Zeelen) kon de glaswerkplaats maanden operationeel zijn.

Filmmaker Jeanne van der Horst heeft de kunstenaars tijdens hun werk bij de glasovens op Murano gevolgd. In het drieluik *Work in Progress, GlassFever, 2016* ervaart men de samenwerking met de glasmaestro's, de verschillende strubbelingen, maar ook de mooie ontdekkingen die werden gedaan. Deze films worden ook in het Museum van Berengo op Murano getoond.

De installatie van Krijn de Koning op de tweede verdieping bood dit seizoen ruimte voor achtergrondfilms over glasblazen, Adriano Berengo, de tentoonstellende kunstenaars en de gemaakte kunstwerken.

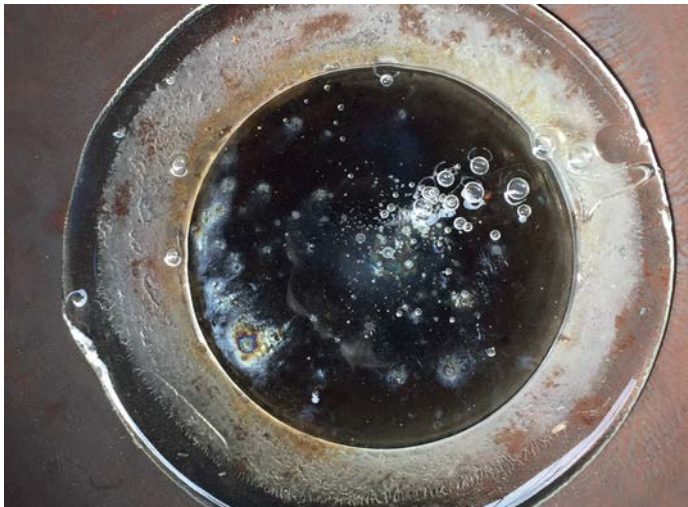
Met de tentoonstelling en de glaswerkplaats bood DordtYart de kunstenaars en de bezoekers een unieke gelegenheid om met het materiaal glas in vele verschijningsvormen kennis te maken.

Lyda Vollebregt, december 2016

Rossella Biscotti (Molfetta, Italie, 1978)

Het startpunt van het werk van Rossella Biscotti is vaak een politiek of sociale gebeurtenis die bepalend is geweest voor maatschappelijke veranderingen. Met haar verhalen en nieuwe werken zorgt Biscotti ervoor dat we onze eigen geschiedenis niet vergeten. De materiaalkeuze en het medium waarin ze werkt, is afhankelijk van het verhaal. Haar oeuvre bestaat uit video, performance, fotografie, sculpturen en installaties. Ze maakt veel gebruik van gerecyclede materialen of materialen die al aanwezig zijn in het verhaal. In opdracht van DordtYart is Rossella Biscotti naar de

Berengo Studio's afgereisd om nieuw werk te maken. Wat haar direct opviel in deze studio's, waren de roestige schalen waarin het restmateriaal van de glasovens terecht kwam. Ze experimenteerde met het vloeibare glas door er verschillende stoffen aan toe te voegen zoals metaaldeeltjes, stikstof en zuurstof. Zo kwam ze tot een zeer bijzondere installatie, *Crude oil*, bestaand uit elf metalen schalen van diverse afmetingen, gevuld met glas. Het werk vertelt ons iets over restmateriaal en hergebruik, maar toont ook haar experiment met het medium glas.

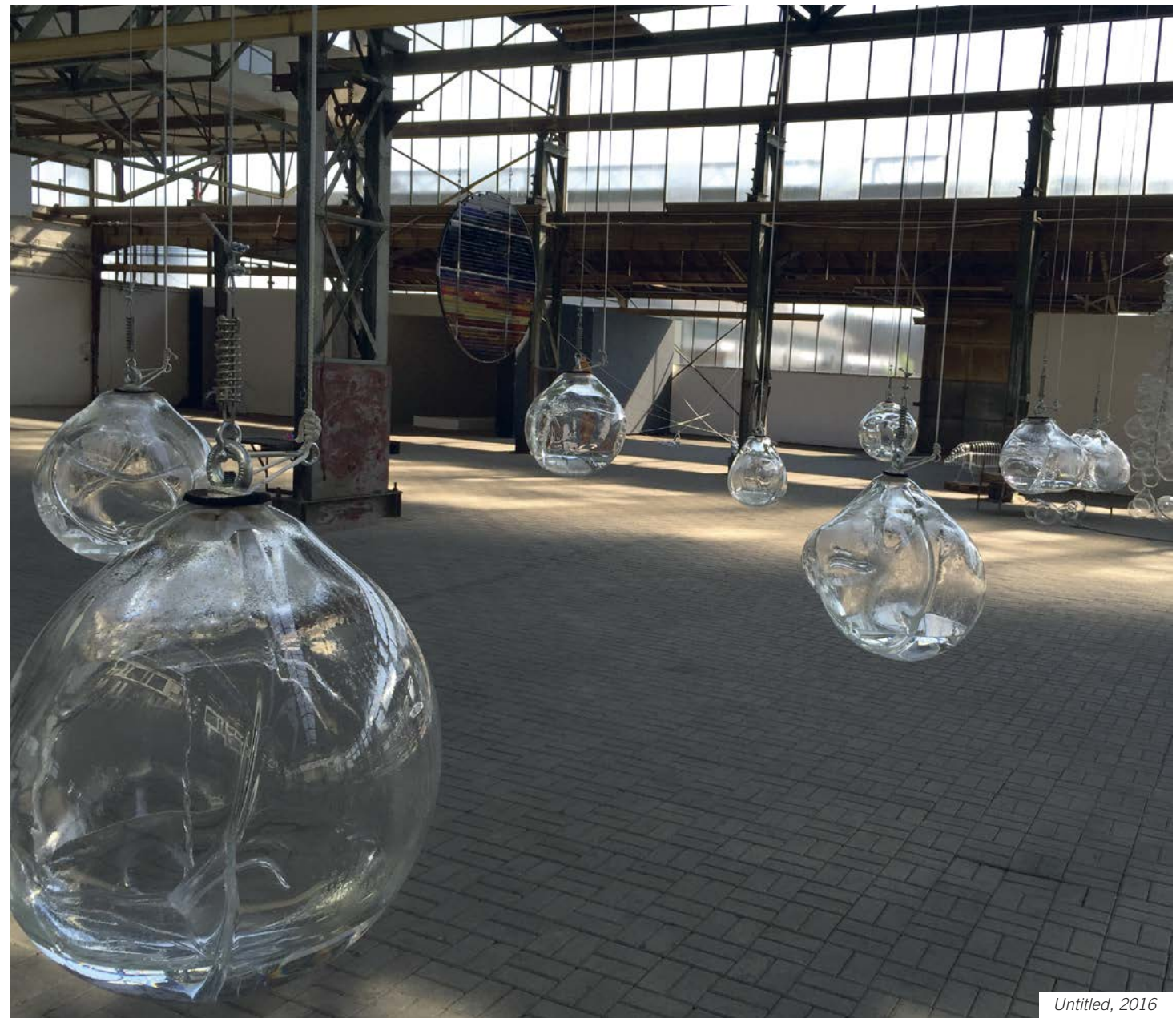

Crude oil, 2016

Zoro Feigl (Amsterdam, 1983)

Zoro Feigl vraagt zich bij alles wat hij tegenkomt af 'waarom werkt iets zoals het werkt?' Zijn eigen verbazing en verwondering over technieken en materialen leiden ertoe dat hij de achterliggende principes onderzoekt. Feigl probeert situaties naar zijn hand te zetten en door zijn proefondervindelijke benadering stuit hij op onverwachte onregelmatigheden. Voor zijn nieuwe werk gemaakt in de Berengo Studio's op Murano heeft hij zijn verbazing en verwondering over het materiaal glas de vrije loop gelaten. Met twee rietjes blies Feigl bellen in een pot honing. Hier ontstond iets interessants: bellen in bellen.

Zoro Feigl vroeg zich af of dit ook in glas gerealiseerd kon worden. Waar de glasblazers vertelden dat het onmogelijk was, zag Feigl de grote uitdaging om het toch te doen. 'Uiteindelijk kwamen we toch op een punt waarbij een maestro die al vijftig jaar als glasblazer aan het werk was, zei dat hij voor het eerst in zeker tien jaar iets nieuws had geleerd over glas.' Acht glazen bellen hangen in de hal en worden eens in de zoveel tijd door middel van motortjes en koortjes poëtisch heen en weer bewogen. Zoro Feigl laat ons alweer zien iets nieuws ontdek te hebben.

Untitled, 2016

Folkert de Jong (Egmond aan Zee, 1972)

Folkert de Jong maakt vaak grote en kleurrijke sculpturen en installaties. De Jong is vooral bekend door zijn werken van polyurethaanschuim, maar heeft ook gewerkt met heel andere materialen zoals plastic en brons. In de scenes die De Jong schept in zijn installaties, zien we zijn sterke fascinatie voor de psychische en lichamelijke conditie van de mens. Het gaat vaak over grote onderwerpen zoals conflicten in oorlog, politiek, religie en economie, maar het kan ook gaan over onze, of zijn eigen, innerlijke conflicten.

In opdracht van DordtYart is Folkert de Jong naar de Berengo Studio's afgereisd om nieuw werk te maken. Tijdens de zoektocht, de strijd, maar ook het avontuur met het glas en het werken met de maestro's, ontstonden er 9 grote glazen koppen genaamd *Een handeling die aan het leven zelf is ontleend*. Voor Folkert de Jong draaide het vooral, meer dan in andere projecten, om de samenwerking met andere disciplines. Hij en de glasmaestro's kwamen met eigen ideeën en al die ego's bleken samen tot nieuw werk en tot inzichten te kunnen komen.

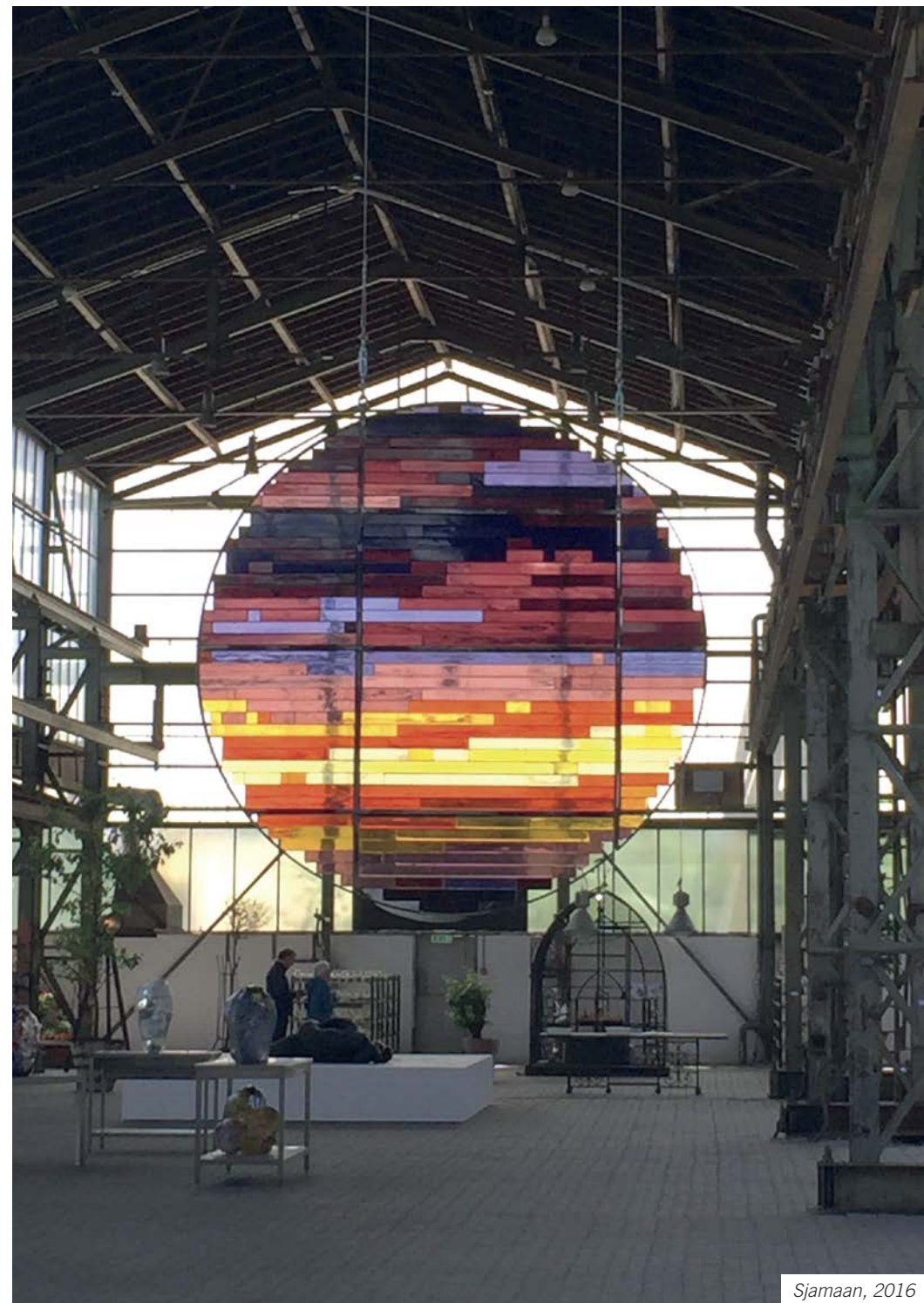
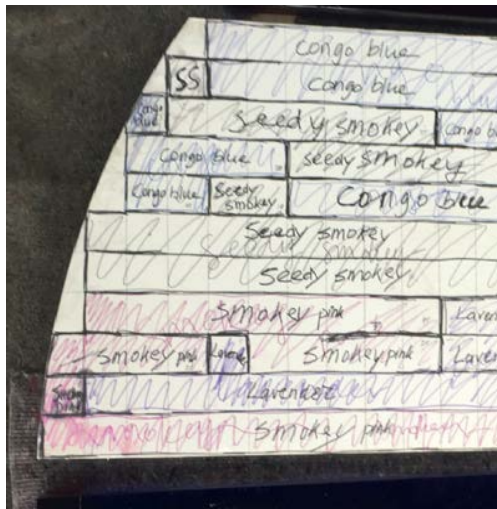

Een handeling die aan het leven zelf is ontleend, 2016, foto Gert Jan van Rooij

Giny Vos (Rotterdam, 1959)

Licht heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in het werk van Giny Vos. Gebruikte ze in het begin LED's, neon- of daglicht vooral om beweging vorm te geven, de laatste jaren is haar aandacht meer en meer verschoven naar het fenomeen zelf. Vos werkt meestal in de openbare ruimte waarbij ze kenmerken van de plek, die anders onopgemerkt zouden blijven, letterlijk en figuurlijk uitlicht. Tijdens haar bezoek aan de Berengo Studio's op Murano, waar zij op uitnodiging van DordtYart nieuw werk realiseer-

de, was de kunstenaar zeer gefascineerd door het licht. Het korte moment waarop het glas uit de oven komt, nog heet en vloeibaar is en zelf licht geeft, is het uitgangspunt geweest voor het nieuwe werk *Sjamaan*. Voordat het glas stolt, hard en bewegingsloos wordt, is het een grote bol van energie. Dit moment vertaalde zij naar een monumentaal, dynamisch object van gegoten glas, dat door middel van het daglicht dat door de hal beweegt, opnieuw tot leven komt.

Sjamaan, 2016

Jeanne van der Horst (Rotterdam, 1961)

Jeanne van der Horst documenteert met haar camera de activiteiten van DordtYart. Haar eerste opdracht van KunstZin was de collaps van de installatie #147 van Aeneas Wilder bij tekengenootschap Pictura in 2010. Daarna specialiseerde zij zich in Het Drieluik, waarbij het middenbeeld de audio draagt en de meeste aandacht trekt. De beelden op het linker- en rechterscherf zijn een optische aanvulling bij het kijken, zoals witregels bij poëzie. Hierdoor is het vertonen van documentaires een autonoom kunstwerk geworden.

Voor DordtYart 2016 volgde Jeanne de kunstenaars tijdens hun werk bij de glasovens van Murano. De beelden tonen de intensieve wijze waarop Adriano Berengo met de kunstenaar in gesprek is, als bemiddelaar tussen wat er met glas kan en wat er gehoopt wordt door de kunstenaar. Er ontstaat een verbinding tussen de inspanningen van de geselecteerde kunstenaars met het ambacht van de glasmaker. De samenwerking met de maestro's, de strubbelingen en de happy accidents, de wondertjes, worden prachtig in beeld gebracht. Dit drieluik heeft een blijvende plaats in het museum van Berengo op Murano.

Work in Progress: GlassFever, 2016

Koen Vanmechelen (Sint-Truiden(BE), 1965)

Conceptueel kunstenaar Koen Vanmechelen houdt zich bezig met bioculturele diversiteit en identiteit. De kip en het ei zijn motieven in zijn werk. Met het *Cosmopolitan Chicken Project* kruist Vanmechelen nationale kippenrassen tot kosmopolitische kippen. De kip staat voor Vanmechelen symbool voor *la condition humaine*. Zijn werk gebruikt hij niet alleen om een groter verhaal te vertellen, zijn werk is onderdeel van het grotere verhaal. Koen Vanmechelen heeft een aanzienlijk deel van de hal omgetoverd in een waar Hof van Eden, een paradijs waar het leven begint en opnieuw vorm krijgt.

Naast enkele andere kunstwerken van Koen Vanmechelen tijdens GlassFever is *AWAKENER/LIFEBANK* voor het eerst te zien in Nederland, nadat het kunstwerk op de Biënnale van Venetië 2015 tentoongesteld werd. Binnen het LAB-programma van DordtYart groeit *AWAKENER/LIFEBANK* van Vanmechelen verder. Bij de aanvang van GlassFever zijn veel zaden, levende planten en paddenstoelen te zien, die in de loop van de tentoonstelling veranderen in transparant glas.

Het kwetsbare leven wordt verduurzaamd in het breekbare glas. Niet alleen glasmaesters werken mee aan de groeiende installatie van Vanmechelen, ook de bezoekers konden tijdens de workshops, glazen zaden en planten maken.

Rondom *AWAKENER/LIFEBANK* is een serie bijzondere lezingen georganiseerd. Iedere lezing werd het werk van Koen Vanmechelen vanuit een ander uitgangspunt belicht. Zo was er een avond met Koen Vanderstukken waarin de plek van glas binnen de hedendaagse kunst werd besproken. Tijdens de avond met Hilde Anna De Vries, voormalig directeur van Foodwatch, draaide het om voedselzekerheid, TTIP en andere voedsel gerelateerde onderwerpen. Een andere avond werd de focus gelegd op de Biomista in Genk als een bijzondere hub en tot slot was er de bijeenkomst waarin Maarten Doorman, filosoof en schrijver, sprak over sociaal engagement in de kunst.

AWAKENER/LIFEBANK, 2009-2016

Studio Drift

(Lonneke Gordijn, Alkmaar, 1980 en Ralph Nauta, Swindon (UK), 1978)

Studio Drift maakt installaties en interactieve sculpturen die een relatie en dialoog aangaan tussen natuur en technologie. Vaak is het startpunt voor een nieuw werk een directe inspiratie uit de natuur zoals een paardenbloem of het voortbewegen van een kwal. De werken die vervolgens ontstaan balanceren tussen kunst en design. Innovatie is een belangrijk motief in de werken van Studio Drift. Het duo werkt samen met een team van wetenschappers, kunstenaars en designers, wat interessante en bijzondere vragen, antwoorden en kunstwerken oplevert. Tijdens GlassFever wordt *In 20 steps*, 2015 (courtesy Pace Gallery) voor het eerst in Nederland tentoongesteld. Een kunstwerk waarbij de natuur als inspiratiebron van Studio Drift goed zichtbaar is: twintig paar glazen buizen hangen achter elkaar en worden door middel van kleine motoren en softwareprogramma's aangestuurd en bootsen zo een vogelvlucht na.

Studio Drift heeft het LAB-programma aangegrepen om verder onderzoek te doen naar het bijzondere materiaal, synthetisch obsidiaan. Obsidiaan is een natuurlijk voorkomend vulkanisch glas. Het synthetische obsidiaan wordt vervaardigd uit chemisch afval. Met dit bijzondere glasachtige materiaal zijn nieuwe objecten gemaakt. Sinds 1972 is bekend dat uit synthetisch chemisch afval een donker, op as gelijkend materiaal overblijft als waardevolle stoffen als goud, zilver en kwik zijn gewonnen. Wanneer dit in een glasoven is gesmolten, ontstaat er een intens zwarte vloeibare stof die met behulp van mallen net zoals glas gevormd kan worden. Op deze wijze wordt afval een grondstof. Voor en na de dagen aan de ovens in DordtYart werkte Studio Drift verder aan dit onderzoek naar synthetisch obsidiaan met Durk Valkema. Dit resulteerde in diverse bijzondere objecten, waaronder spiegels die ook tentoongesteld zijn in het Stedelijk Museum Amsterdam binnen de tentoonstelling *Dream Out Loud, designing for tomorrow's demands*.

In 20 steps, 2015

Conny Groenewegen ('s-Gravenzande, 1973)

Gedurende drie maanden tijdens GlassFever verplaatst modeontwerper Conny Groenewegen haar atelier naar DordtYart. Op de eerste verdieping creëert zij haar eigen wereld en is zij, samen met haar assistenten, dagelijks aan het werk. Bezoekers hebben de mogelijkheid bestaand werk te bekijken, vragen te stellen en het werk dat in ontwikkeling is, te zien groeien.

Het bestaande werk is *Fashion Machine 2.0*, 2015, een vervolg op *Fashion Machine* dat in 2015 te zien was bij het Nieuwe Instituut in Rotterdam, waar Groenewegen onderzoek deed naar productiemechanismes binnen de mode-industrie en de schaal van de fast-fashion-industrie voelbaar maakte. Daarnaast heeft Conny Groenewegen aan een nieuwe collectie *electricco*, 2016, gewerkt, die eind september in de Nederlandse ambassade in Paris werd getoond.

Het werk van Conny Groenewegen gaat over draad, en alles wat uit draad kan voortkomen. Groenewegen heeft jaren geleden haar focus gelegd op het onderzoek naar ruimtelijke geknoopte en gebreide constructies. Hiervoor heeft ze allerlei verschillende breisels ontwikkeld.

Tijdens het LAB-programma van DordtYart gaat Groenewegen hiermee een stap verder en doet ditmaal onderzoek naar zaad *Pods*. Zij onderzoekt de materialiteit van de huid, de constructie en stevigheid van zowel het exterieur als het interieur van de zaadpod en creëert een ruimte waarin je deze materialiteit als bezoeker kan ervaren. Ze combineert zachte wol, mohair, faux fur en katoen met glanzend, hard en weerkaatsend glas en vraagt zich af hoe beide materialen kunnen samenkomen in één universum.

Conny Groenewegen werkte in nauwe samenwerking met glasmeesters bij de glasovens aan complexe toepassingen om het glas in haar collectie te verwerken: onderdelen van ristsluitingen en handvatten van tassen van glas. Daarnaast heeft ze lenzen gemaakt die worden gedragen als handtas en gevuld kunnen worden met water. Hierdoor gaan de lenzen net als de kleding van Conny Groenewegen een spel aan met diepte, structuren en vervormingen.

Pod, 2016

Peter Vink (De Bilt, 1974)

Peter Vink werkt site specifiek. Hij kijkt naar de karakteristieken van een ruimte of omgeving en benadrukt deze vervolgens in zijn installaties. Op deze manier laat hij de toeschouwer op een nieuwe manier ervaren wat reeds aanwezig is. In het verleden maakte Peter Vink voor DordtYart de bijzondere installaties *Biesboschhal I* (2013) en de permanente installatie *Biesboschhal II* (2013).

De kunstenaar heeft ruim twee maanden gewerkt aan een werk, dat speciaal gemaakt is voor de landtong van DordtYart. Het uitzicht vanaf de kop van de uitham is het uitgangspunt voor dit kunstwerk. Deze uitham heeft door de geplande nieuwbouw de straatnaam Werf van Hippos gekregen van de gemeente Dordrecht. Peter Vink werkte, samen met glasmaesters en assistenten, bij de glasovens aan zijn *Landtong Werf van Hippos* en goot meer dan 1500 glazen blokjes. De titel van Vink zijn werk verwijst zoals altijd naar de plek waar het werk gemaakt is.

Op de landtong plaatst Vink een metalen rooster van ca. 7 meter lang en ca. 2,5 meter hoog. Dit industrieel gemaakte raster is gevuld met 1495 zelf gegoten glazen blokjes. Ieder blokje heeft unieke eigenschappen en breekt het licht op een andere manier.

Landtong Werf van Hippos is in etappes opgebouwd op de landtong, waardoor Vink de bezoekers steeds verder meeneemt in zijn kijk op Dordrecht: iedere week voegde hij nieuwe glazen blokjes toe aan zijn installatie.

Landtong Werf van Hippos, 2016, foto Peter Vink

Stichting Vrij Glas

Tijdens GlassFever staan drie ovens in de hal: een smeltoven, een inwarmoven en een koeloven. Daarnaast is er een werkbank gerealiseerd en ruimte om de glaskunst, in de ovens gemaakt, te tonen aan het publiek. Hiermee verandert de hal gedeeltelijk in een glasatelier. Tijdens het seizoen zijn de ovens veelvuldig in gebruik; nieuwe kunstwerken worden gemaakt en regelmatig vinden er demonstraties en workshops plaats. De smeltoven is de oven die Sybren Valkema ontwikkelde op basis van het concept van Harvey Littleton.

Durk Valkema, de zoon van Sybren, restaureerde en plaatste deze oven in DordtYart. Sybren Valkema is een van de oprichters van Vrij Glas, een beweging binnen de beeldende kunst die streeft naar onafhankelijk of autonoom glas, gemaakt door de kunstenaar in zijn atelier. Sybren Valkema zag in die tijd mogelijkheden voor glas als autonome kunstvorm, in plaats van alleen als toegepaste kunst. Hij richtte Werkgroep Glas van de Rietveld Academie op, en bouwde de eerste glasoven op een kunstacademie in Europa. De jaren daarna organiseerde

Sybren Valkema evenementen en tentoonstellingen om de nieuwe mogelijkheden van glas aan een groter publiek te tonen.

documentatie

DORDTYART 2016

curatoren

Lyda Vollebregt, Gerrit Willems

teksten

Katrien Ligt, Lyda Vollebregt, Arie van der Krogt

fotografie

DordtYart

vormgeving

stoopmanvos

DordtYart

Maasstraat 11

3313 CR Dordrecht

www.dordtyart.nl